

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การสังคายนาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ความเป็นไปที่สำคัญของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา
ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม
เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1. อธิบายความเป็นไปที่สำคัญของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึง
ปัจจุบัน (K)
2. มีความรู้ความเข้าใจพระพุทธศาสนาในประเทศไทย (P)
3. เห็นความสำคัญและคุณค่าของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย (A)

สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทมีความตั้งมั่น เจริญรุ่งเรืองตั้งแต่ยุคสมัยกรุงสุโขทัย จนถึง
ปัจจุบันด้วยความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนชาวไทย

สาระการเรียนรู้

ความเป็นไปที่สำคัญพระพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย

ตัวชี้วัดที่ 3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการสื่อสาร

ชิ้นงานหรือภาระงาน (หลักฐาน ร่องรอยแสดงความรู้)

ชิ้นงานที่ 1 เรื่อง พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

คำถามท้าทาย

ปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองในประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำพระราชปณิธานของบรรพบุรุษพระมหากษัตริย์ไทย เขียนหรือติดบนกระดานให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน ดังนี้

“อันตัวพ่อชื่อว่าพระยาตาก
ทนทุกข์ยากกู้ชาติพระศาสนา
ถวายเป็นดินให้เป็นพุทธบูชา
แต่พระศาสนาสมณะพระพุทธโคดม...”

“ตั้งใจจะอุปถัมภ์
ยกยอพระพุทธศาสนา
จะป้องกันขอบขัณฑสีมา
รักษาประชาชนและมนตรี”

จากนั้นครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- ➔ นักเรียนทราบหรือไม่เป็นพระราชปณิธานของพระมหากษัตริย์พระองค์ใด (ตัวอย่างคำตอบ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช)
- ➔ นักเรียนมีความรู้สึกละกัอย่างไรกับพระราชปณิธานทั้ง 2 ดังกล่าว (ตัวอย่างคำตอบ ความศรัทธาของพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีต่อพระพุทธศาสนาอย่างมากมาย)
- ➔ นักเรียนทราบหรือไม่ว่าเพราะเหตุใดพระมหากษัตริย์ทรงมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง (ตัวอย่างคำตอบ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาคู่บ้านเมืองไทยมาตั้งแต่ครั้งสุโขทัยเป็นราชธานีสืบมา และพระพุทธศาสนาเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์)

2. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาความเป็นไปที่สำคัญของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน โดยครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ศึกษาเพื่อนำเสนอความรู้ ดังนี้

- ➔ กลุ่มที่ 1 พระพุทธศาสนาสมัยสุโขทัย
- ➔ กลุ่มที่ 2 พระพุทธศาสนาสมัยอยุธยา

➡ กลุ่มที่ 3 พระพุทธศาสนาสมัยกรุงธนบุรี

➡ กลุ่มที่ 4 พระพุทธศาสนาสมัยรัตนโกสินทร์

3. จบการนำเสนอของนักเรียนกลุ่มที่ 1 ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

➡ พระพุทธศาสนาเข้าสู่อาณาจักรสุโขทัยได้อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ สมัยพ่อขุนรามคำแหงมีการขยายอาณาจักรออกกว้างขวาง ทรงพบพระพุทธศาสนาที่เจริญรุ่งเรืองในนครศรีธรรมราชและได้สดับกิตติศัพท์ของพระสงฆ์จากลังกาว่าเคร่งครัดในพระธรรมวินัยมากจึงอาราธนาพระมหาเถระสังฆราชจากลังกามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สุโขทัย ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง มั่นคงจนถึงปัจจุบัน)

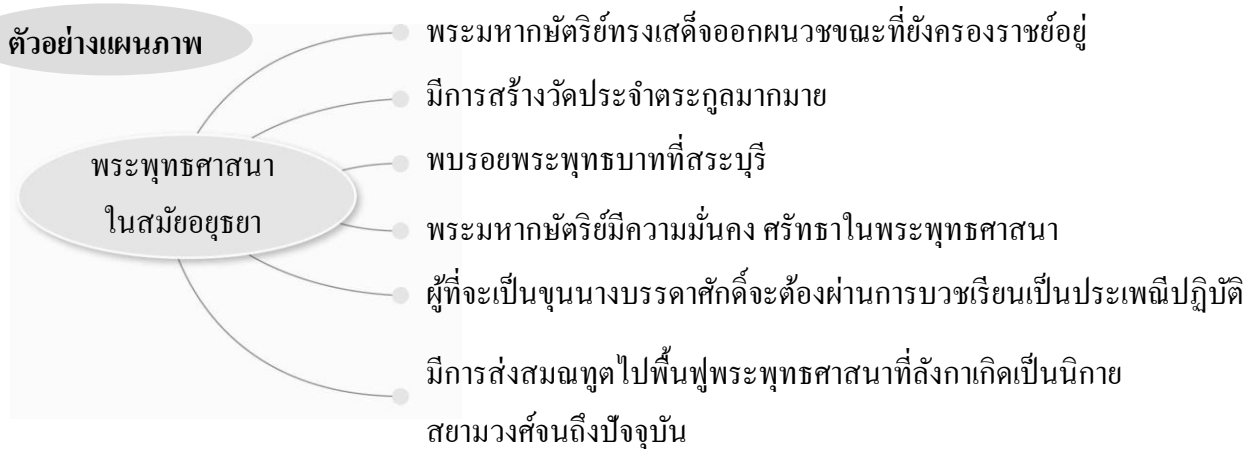
➡ มีหลักฐานใดที่แสดงว่าพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมากในสมัยสุโขทัย (ตัวอย่างคำตอบ โบราณสถานต่าง ๆ และพระราชนิพนธ์หนังสือไตรภูมิพระร่วง)

4. จบการนำเสนอของนักเรียนกลุ่มที่ 2 ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

➡ พระพุทธศาสนาในสมัยอยุธยามีความเจริญรุ่งเรืองอย่างไรบ้าง

ครูสรุปคำตอบของนักเรียนเป็นแผนภาพบนกระดาน

ตัวอย่างแผนภาพ

5. จบการนำเสนอของนักเรียนกลุ่มที่ 3 และ 4 ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และสรุปความรู้ โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

➡ พระพุทธศาสนาในสมัยกรุงธนบุรีมีลักษณะอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ มีการบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอาราม และสร้างวัดใหม่ มีการจัดเก็บรวบรวมพระไตรปิฎก และสมุดภาพไตรภูมิพระร่วง และมีการอัญเชิญพระแก้วมรกตจากเวียงจันทน์)

➡ พระพุทธศาสนาในสมัยรัตนโกสินทร์มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างไรตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงรัชกาลที่ 9

➡ ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปความเป็นไปของพระพุทธศาสนาในแต่ละยุคสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นแผนภาพบนกระดาน และบันทึกลงในสมุด ดังนี้

ตัวอย่างแผนภาพ

ความเป็นไปของพระพุทธศาสนาสมัยรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ 1

- สร้างวัดพระศรีรัตนศาสดารามในพระบรมมหาราชวัง บูรณะวัดโพธิ์
- มีการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 8 ในพระพุทธศาสนา
- ตรากฎหมายปกครองคณะสงฆ์ขึ้น
- เปิดสอนพระปริยัติธรรมในพระบรมมหาราชวัง
- สถาปนาสมเด็จพระสังฆราชขึ้นองค์แรกแห่งรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ 2

- มีการส่งสมณทูต 8 รูป ไปฟื้นฟูพระพุทธศาสนาที่ลังกา
- ฟื้นฟูการจัดงานวิสาขบูชาขึ้นเป็นครั้งแรก
- ปรับปรุงหลักสูตรการสอนพระปริยัติธรรม

รัชกาลที่ 3

- สร้างพระไตรปิฎกฉบับหลวง แปลพระไตรปิฎกเป็นภาษาไทย
- สร้างวัดเทพธิดาราม วัดราชนัคดา
- เกิดนิกายธรรมยุตต์ขึ้นในพระพุทธศาสนาเมืองไทย

รัชกาลที่ 4

- ทรงผนวชเป็นพระภิกษุถึง 27 พรรษา ก่อนจะลาสิกขาเพื่อครองราชย์
- ทรงสร้างวัดปทุมวนาราม วัดโสมนัสวิหาร วัดมกุฏกษัตริยาราม
- โปรดเกล้าให้จัดให้มีวันมาฆบูชาเป็นครั้งแรก

รัชกาลที่ 5

- สร้างวัดราชบพิธ วัดเทพศิรินทราวาส วัดเบญจมบพิตร บูรณะวัดมหาธาตุ
- ให้กำเนิดมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง คือ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย
- จัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย

รัชกาลที่ 6

- ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือคำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น เทศนาเสือป่า
- ทรงใช้พุทธศักราช (พ.ศ.) แทน ร.ศ.

รัชกาลที่ 7

- มีการทำสังคายนาพระไตรปิฎก
- จัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ 500 ชุด พระราชทานไปยังต่างประเทศ

รัชกาลที่ 8

- มีการแปลพระไตรปิฎกเป็นฉบับภาษาไทย

รัชกาลที่ 9

- สร้างวัดไทยยังต่างประเทศ เช่น วัดไทยพุทธคยา อินเดีย วัดพุทธปทีป กรุงลอนดอน วัดไทยลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา
- จัดตั้งสำนักงานองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลกที่ไทย
- สร้างวัดพระราม 9 กาญจนาภิเษก ประจำรัชกาลของพระองค์
- ทรงผนวชเป็นพระภิกษุขณะที่ครองราชย์อยู่
- เปิดการสอนหลักสูตรต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง
- เผยแผ่พุทธศาสนาไปยังต่างประเทศ

6. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

พระพุทธศาสนาตั้งมั่นเจริญรุ่งเรือง ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน เพราะการทำนุบำรุงของพระมหากษัตริย์ และพุทธศาสนิกชนไทย ที่มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาและปฏิบัติตามหลักคำสอน

7. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

ปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองในประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน

8. ให้นักเรียนทำชิ้นงานที่ 1 เรื่อง พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

การจัดบรรยากาศเชิงบวก

การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษาค้นคว้าความเป็นไปที่สำคัญ ของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย จากสมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบันออกนำเสนอหน้าชั้นเรียน และร่วมกันสรุปความเป็นไปของพระพุทธศาสนาสมัยรัตนโกสินทร์เป็นแผนภาพ

สื่อการเรียนรู้

1. พระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชและพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
2. ชิ้นงานที่ 1 เรื่อง พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. วิธีการวัดและประเมินผล

- 1.1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- 1.2 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- 1.3 ตรวจชิ้นงานที่ 1

2. เครื่องมือ

- 2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
- 2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3. เกณฑ์การประเมิน

- 3.1 การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

3.2 การประเมินพฤติกรรมกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คะแนน	9-10	ระดับ	ดีมาก
คะแนน	7-8	ระดับ	ดี
คะแนน	5-6	ระดับ	พอใช้
คะแนน	0-4	ระดับ	ควรปรับปรุง

การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)

การประเมินชิ้นงานที่ 1 ให้ผู้สอนพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics) เรื่อง พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
วาดภาพหรือหาภาพเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และเขียนชื่อภาพพร้อมคำบรรยายภาพ	วาดภาพหรือหาภาพเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และเขียนชื่อภาพพร้อมคำบรรยายภาพได้สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนด และแตกต่างจากที่ครูยกตัวอย่าง มีการเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับตนเองและผู้อื่น	วาดภาพหรือหาภาพเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และเขียนชื่อภาพพร้อมคำบรรยายภาพได้สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนด และแตกต่างจากที่ครูยกตัวอย่าง แต่เชื่อมโยงให้เห็นเฉพาะตนเอง	วาดภาพหรือหาภาพเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และเขียนชื่อภาพพร้อมคำบรรยายภาพได้สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนด และแตกต่างจากที่ครูยกตัวอย่าง แต่มีการดัดแปลงให้แตกต่าง	วาดภาพหรือหาภาพเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และเขียนชื่อภาพพร้อมคำบรรยายภาพไม่สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนด ตามที่ครูยกตัวอย่างเท่านั้น

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา/อุปสรรค

แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ _____ (ผู้บันทึก)

(_____)

_____/_____/____